

სკოპინგის დასკვნა N20

საქმიანობის დასახელება: საკანალიზაციო სისტემისა და ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობა-ექსპლუატაცია;

დაგეგმილი საქმიანობის განმახორციელებელი: შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანია“ (ს/კ 412670097);

დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების ადგილი: ქ. ჭიათურა;

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 18.01.2024;

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენლის შესახებ: შპს „გამა კონსალტინგი“.

ძირითადი საპროექტო მონაცემები:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიამ“ სსიპ გარემოს ეროვნულ სააგენტოში წარმოადგინა, ქ. ჭიათურაში, საკანალიზაციო სისტემისა და ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობა-ექსპლუატაციის სკოპინგის განცხადება.

წარმოდგენილი ინფორმაციის მიხედვით, პროექტი ითვალისწინებს ქ. ჭიათურის საკანალიზაციო ქსელის განახლებას/მოწყობას და ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობა-ექსპლუატაციას.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, გამწმენდი ნაგებობის მოწყობისთვის შერჩეულია შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიის“ საკუთრებაში არსებული 2 177 მ² ფართობის მქონე არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთი (ს/კ 38.11.37.004), რომელიც მდებარეობს ჭიათურის მუნიციპალიტეტში, სოფ. პერევისას ტერიტორიაზე, მდ. ყვირილას მარცხენა სანაპიროზე, მდინარის კალაპოტიდან 15 მეტრის დაშორებით. საპროექტო ტერიტორიიდან უახლოეს საცხოვრებელ სახლამდე დაშორების მანძილი შეადგენს 310 მეტრს. საპროექტო ტერიტორია უზრუნველყოფილია მისასვლელი გზებით. არსებული მდგომარეობით ტერიტორიაზე განთავსებულია უფუნქციო ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობის კონსტრუქციები, რომლებიც ექვემდებარება დემონტაჟს.

საკანალიზაციო ქსელის საერთო სიგრძე (განსაახლებელი და მოსაწყობი საკანალიზაციო ქსელის ჩათვლით) იქნება დაახლოებით 78,5 კმ. პროექტის ფარგლებში მოეწყობა მაგისტრალური კოლექტორი (სიგრძე 4.1 კმ) და 2 სატუმბი სადგური (GPS კოორდინატები: X-360252; Y-4684042 და X-356744; Y-4681953), რომელიც უზრუნველყოფს ჩამდინარე წყლების გამწმენდ ნაგებობასთან მიწოდებას.

სკოპინგის ანგარიშში განხილულია დაგეგმილი საქმიანობის ალტერნატივები, მათ შორის - უმოქმედობის (ნულოვანი), გამწმენდი ნაგებობის განთავსების ადგილმდებარეობისა და ჩამდინარე წყლების გაწმენდის ტექნოლოგიის ალტერნატივები. წარმოდგენილი

ინფორმაციის მიხედვით, ალტერნატივების შერჩევა მოხდა ტექნიკურ-ეკონომიკური და გარემოსდაცვითი საკითხების გათვალისწინებით.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, გამწმენდი ნაგებობის წარმადობა განსაზღვრულია ქ. ჭიათურის მოსახლეობის (12 500) რაოდენობის მიხედვით და შეადგენს დღე-ღამეში **5042 მ³-ს**. საპროექტო ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობის შემადგენლობაში შედის: ჩამდინარე წყლების მიმღები ნაგებობა, უხეში ცხაურები და ფილტრები, ქვიშისა და ცხიმის დამჭერები, გამყოფი კამერა, საბოლოო დალექვის ავზი, შემრევი კამერა, ხარჯმზომი, დაბრუნებისა და ჭარბი ლამის სადგური, ჭარბი ლამის გამასქელებელი, გაუწყლოების შენობა, სუნის კონტროლის სისტემა, რკინის ქლორიდის საცავი, დოზირების დანადგარი, პიროლიზის ხაზი, წყალარინების სატუმბი სადგური, სილოსები და გამწმენდი ნაგებობიდან გამომავალი არხი.

ჩამდინარე წყლების გაწმენდისა და ლამის დამუშავების ტექნოლოგიური პროცესი შედგება შემდეგი ძირითადი ეტაპებისაგან: ჩამდინარე წყლების მექანიკური გაწმენდა; ბიოლოგიური დამუშავება; პირველადი და ჭარბი ლამის დამუშავება; დამუშავების პროცესში გამოყოფილი აირების დამუშავება. გამწმენდი ნაგებობიდან გამომავალი წყლების ჩაშვება გათვალისწინებულია მდ. ყვირილაში (GPS კოორდინატები: X-355036.4191; Y- 4681346.5689).

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობის სპეციფიკიდან გამომდინარე, გაწმენდის პროცესს თან ახლავს ლამის წარმოქმნა. ჭარბი ლამის სტაბილიზაცია და გაუწყლოება დაგეგმილია თერმული დამუშავების მეთოდით, რაც მოიცავს: შესქელების, გაუწყლოების, გაშრობა-გრანულაციისა და პიროლიზის ეტაპებს. აღნიშნული ეტაპების გავლის შემდეგ მოხდება მიღებული მასის გაშრობა ინტეგრირებული გრანულაციით და ნარჩენი ლამის გაუწყლოება წინასწარი თერმული დამუშავებით, რის შედეგადაც ძირითადად წარმოიქმნება ორი ფრაქცია - პიროლიზის გაზი და პიროლიზის ნახშირი (კარბონიზატი). წარმოდგენილი ინფორმაციის მიხედვით, ლამის მართვის საკითხების შესახებ დეტალური ინფორმაცია წარმოდგენილი იქნება გზშ-ის ანგარიშში.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, სამშენებლო სამუშაოების სავარაუდო ხანგრძლივობა იქნება 2 წელი. პროექტის ფარგლებში დაგეგმილია სამშენებლო ბანაკის მოწყობა, რომლის შესახებ ინფორმაცია წარმოდგენილი იქნება გზშ-ის ეტაპზე.

სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, დაგეგმილი სამშენებლო სამუშაოების განხორციელების ეტაპზე წყალი გამოყენებული იქნება როგორც სასმელ-სამეურნეო დანიშნულებით, ასევე ტექნიკური მიზნებისათვის. სასმელ-სამეურნეო დანიშნულების წყალმომარაგება განხორციელდება არსებული წყალმომარაგების სისტემიდან ან პერიოდულად შემოტანილი იქნება ავტოცისტერნებით. ექსპლუატაციის ეტაპზე წარმოქმნილი სამეურნეო-ჩამდინარე წყლების ჩაშვება გათვალისწინებულია გამწმენდ ნაგებობაში.

სკოპინგის ანგარიშში განსაზღვრულია, დაგეგმილი საქმიანობის შედეგად გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების ძირითადი სახეები, ასევე მოცემულია ზოგადი ინფორმაცია იმ

ღონისძიებების შესახებ, რომლებიც გათვალისწინებული იქნება უარყოფითი ზემოქმედებების თავიდან აცილებისათვის, შემცირებისათვის ან/და შერბილებისათვის.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედება მოსალოდნელია მშენებლობის ეტაპზე ტექნიკა-დანადგარებისა მუშაობისას და გამწმენდი ნაგებობის ექსპლუატაციის პერიოდში. დაგეგმილი საქმიანობა ასევე, დაკავშირებულია ხმაურითა და ვიბრაციით გამოწვეულ ზემოქმედებასთან.

სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს ინფორმაციით, საპროექტო საკანალიზაციო ქსელის 961 გრძივი მეტრის მონაკვეთი მდებარეობს სახელმწიფო ტყეში. წარმოდგენილი ინფორმაციის მიხედვით, პროექტის ფარგლებში დაგეგმილია სპეციალური ტყით სარგებლობის უფლების მოპოვება.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, სამშენებლო სამუშაოების პროცესში მოსახსნელი ნიადაგის სავარაუდო მოცულობა იქნება 1803,3 მ³. მშენებლობის პროცესში წარმოქმნილი ფუჭი ქანები დროებით განთავსდება სამშენებლო მოედნებზე და საბოლოოდ დასაწყობდება მუნიციპალიტეტთან შეთანხმებით შერჩეულ ადგილზე. წარმოდგენილი ინფორმაციის მიხედვით, ფუჭი ქანებისა და ნიადაგის მართვის საკითხები დაზუსტდება გზშ-ის ანგარიშში.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპებზე მოსალოდნელია სახიფათო და არასახიფათო ნარჩენების წარმოქმნა. ნარჩენები შეგროვდება სეპარირებულად სახეობებისა და მახასიათებლის მიხედვით. ნარჩენების მართვა განხორციელდება კანონმდებლობის შესაბამისად.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საპროექტო არეალის ძირითად ნაწილში, დაგეგმილი საქმიანობისთვის ხელისშემშლელი, გეოდინამიკური პროცესი არ ფიქსირდება, თუმცა რელიეფის ტიპისა და გრუნტების ფიზიკური მდგომარეობის გათვალისწინებით, საპროექტო დერეფანში და მის მიმდებარედ აღინიშნება ეროზიული და დახრამვითი პროცესები, ასევე ზოგიერთ მონაკვეთზე მომავალში შესაძლოა ადგილი ჰქონდეს მეწყრული პროცესების ჩასახვას.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრმა უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშისა და საჯარო განხილვის შესახებ ინფორმაციის, როგორც გარემოსდაცვით საინფორმაციო პორტალზე, ასევე ჭიათურის მუნიციპალიტეტის მერიის საინფორმაციო დაფაზე განთავსება. სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვის შესახებ ინფორმაცია განთავსდა ინფორმაციის გავრცელების დამკვიდრებულ ადგილებში, ასევე სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის ვებგვერდზე და ფეისბუქ გვერდზე. ამასთან, ინფორმაცია გაეგზავნა ცენტრის გამომწერებს ელ. ფოსტის მეშვეობით. საჯარო განხილვის ჩატარების ინფორმაცია, ასევე გამოქვეყნდა გაზეთში. დაგეგმილი საქმიანობის სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვა გაიმართა 2024 წლის 13 თებერვალს ჭიათურის მუნიციპალიტეტის მერიის შენობაში. საჯარო

განხილვას ესწრებოდნენ სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტოს, სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის, შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიის“, შპს „გამა კონსალტინგის“, ჰიათურის მუნიციპალიტეტის წარმომადგენლები და ადგილობრივი მოსახლეობა. საჯარო განხილვაზე დაინტერესებული საზოგადოების მიერ დაფიქსირებული საკითხები ძირითადად ეხებოდა დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების ვადებს. საჯარო განხილვაზე დასმულ საკითხებზე, შესაბამისი განმარტებები გააკეთეს შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიის“ და შპს „გამა კონსალტინგის“ წარმომადგენლებმა. საჯარო განხილვაზე დასმული საკითხები და შესაბამისი პასუხები/განმარტებები ასახულია საჯარო განხილვის ოქმში.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად სააგენტოს მიერ, იდენტიფიცირდა გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროები, სახეები და ობიექტები. განისაზღვრა და დადგინდა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი, ასევე გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებების საკითხები.

გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი:

1. გზშ-ის ანგარიშში უნდა მოიცავდეს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-3 ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-4 ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
- 2.1. გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
3. გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზშ-ის ანგარიშში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ;
4. გზშ-ის ანგარიშში, ასევე წარმოდგენილი უნდა იყოს:
 - დაგეგმილი საქმიანობის საჭიროების დასაბუთება (გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედებით გამოწვეული დანაკარგისა და მიღებული სარგებლის ურთიერთშეწონის საფუძველზე);
 - ინფორმაცია დაგეგმილი საქმიანობის ალტერნატიული ვარიანტების შესახებ, სადაც წარმოდგენილი უნდა იყოს საპროექტო ინფრასტრუქტურის განთავსების ალტერნატიული ვარიანტები, ასევე უმოქმედობის ალტერნატივა, ტექნოლოგიური (მათ შორის, ლამის მართვის/დამუშავების ალტერნატივები) ალტერნატივები და

გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული ალტერნატივები, შესაბამისი დასაბუთებით;

- საქმიანობის განხორციელების ადგილის აღწერა-დახასიათება, საპროექტო ტერიტორიის საკადასტრო კოდ(ებ)ის, ასევე საკანალიზაციო ქსელის, კოლექტორების, გამწმენდი ნაგებობის shp ფაილებისა და GPS კოორდინატების მითითებით;
- საკანალიზაციო სისტემისა და კოლექტორის სქემა, საპროექტო გამწმენდი ნაგებობის გენ-გეგმა, შესაბამისი ექსპლიკაციით;
- საპროექტო ტერიტორიიდან (გამწმენდი ნაგებობიდან და სატუმბი სადგურებიდან) დაზუსტებული მანძილი უახლოეს საცხოვრებელ სახლ(ებ)ამდე (მდებარეობის მითითებით) და სხვა შესაძლო ზემოქმედებას დაქვემდებარებულ ობიექტ(ებ)ამდე, ასევე უახლოეს ზედაპირული წყლის ობიექტ(ებ)ამდე;
- დაგეგმილი საქმიანობის დეტალური აღწერა, საკანალიზაციო სისტემისა და გამწმენდი ნაგებობის პარამეტრების, ფიზიკური მახასიათებლებისა და წარმადობის მითითებით;
- საკანალიზაციო წყლების შეკრების, გამწმენდ ნაგებობამდე მიწოდებისა და ჩამდინარე წყლების გაწმენდის ტექნოლოგიური სქემის შესახებ დეტალური ინფორმაცია, შესაბამისი თანმიმდევრობით, მათ შორის წარმოდგენილი უნდა იყოს დეტალური ინფორმაცია ჩამდინარე წყლების გამწმენდის შერჩეული ტექნოლოგიის შესახებ (შერჩეული ტექნოლოგიის დეტალური აღწერით და შერჩეული მეთოდის ეფექტურობის მითითებით);
- დაგეგმილი საქმიანობის გათვალისწინებით, დაბინძურებული ჩამდინარე წყლების სავარაუდო შემადგენლობა - გაწმენდამდე და გაწმენდის შემდეგ (ჩამდინარე წყლების მდინარეში ჩაშვების პარამეტრები, ჩამდინარე წყლების მოსალოდნელი დაბინძურების დატვირთვები, ჩამდინარე წყლების ჩაშვების წერტილის GPS კოორდინატები) შესაბამისი დასაშვები ნორმების მითითებით. ასევე, გაწმენდამდე და გაწმენდის შემდეგ ჩამდინარე წყლების მონიტორინგის (სინჯის აღების წერტილები, მეთოდები, პერიოდულობა) საკითხები;
- ინფორმაცია საკანალიზაციო სისტემის (კოლექტორის, შიდა საკანალიზაციო ქსელების) სიგრძის, დიამეტრისა და ქსელის დაფარვის არეალის შესახებ;
- ინფორმაცია საკანალიზაციო სისტემით სხვადასხვა მიწისქვეშა/მიწისზედა საკომუნიკაციო ქსელების გადაკვეთის შესახებ;
- კოლექტორების საკანალიზაციო სისტემის, სატუმბი სადგურების და გამწმენდი ნაგებობის სიმძლავრეების/წარმადობების (ქ. ჭიათურის მოსახლეობის ზრდისა და ჩამდინარე წყლების რაოდენობის ზრდის მაჩვენებლების გათვალისწინებით) შესახებ დეტალური ინფორმაცია. მათ შორის, პროექტირებისას გამოყენებული ტექნიკური პარამეტრები - ერთ მოსახლეზე წყალმომარების/წარმოქმნილი ჩამდინარე წყლების რაოდენობა, გამწმენდის გამტარუნარიანობა და სეზონური ეფექტურობის მაჩვენებლები, შესაბამისი დასაბუთებით;
- გამწმენდი ნაგებობის ექსპლუატაციის ეტაპზე წარმოქმნილი ლამის რაოდენობის და მართვის ღონისძიებების შესახებ დეტალური ინფორმაცია, საბოლოო მართვის

ღონისძიებების მითითებით. მათ შორის, დეტალური ინფორმაცია პიროლიზის პროცესისა (წარმოდგენილ უნდა იქნას დეტალური ინფორმაცია და აღწერა ლამის წვის დროს გამოყენებული რეაქტორის შესახებ) და გაუწყლოების პირობების შესახებ, ასევე დეტალურად უნდა იქნეს წარმოდგენილი ინფორმაცია ლამის წვის პროცესისა და მის შემდგომ წარმოქმნილი ნარჩენის რაოდენობისა და მართვის შესახებ;

- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპებზე წყალმომარაგება/წყალარინების საკითხების შესახებ ინფორმაცია;
- ინფორმაცია მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპებზე მათ შორის საპროექტო გამწმენდი ნაგებობის პერიმეტრზე, წარმოქმნილი სანიაღვრე წყლების შეკრებისა და მართვის შესახებ;
- ინფორმაცია საკანალიზაციო წყლებში სანიაღვრე წყლების შერევის პრევენციის შესახებ;
- ნარჩენების წარმოქმნით და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება. ინფორმაცია მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე წარმოქმნილი ნარჩენების (ლამი და სხვ.) შესახებ „სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით ნარჩენების ნუსხის განსაზღვრისა და კლასიფიკაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 17 აგვისტოს N426 დადგენილების შესაბამისად ნარჩენების (მათ შორის ლამის) კოდების, დასახელებების, მოსალოდნელი რაოდენობისა და შემდგომი მართვის ღონისძიებების შესახებ;
- გამწმენდი ნაგებობის ექსპლუატაციის ეტაპზე წარმოქმნილი სუნის გავრცელებით გამოწვეული ზემოქმედების შეფასება (სუნის გავრცელების წყაროების მითითებით), შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიაზე გაბატონებული ქარების მიმართულების შესახებ;
- გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს გამწმენდი ნაგებობის საპროექტო ტერიტორიის საკუთრების ან სარგებლობის დამადასტურებელი დოკუმენტაცია;
- გამწმენდი ნაგებობის განთავსების ტერიტორიამდე მისასვლელი გზების შესახებ ინფორმაცია;
- საქმიანობის შეწყვეტის შემთხვევაში ტერიტორიის პირვანდელ მდგომარეობამდე აღდგენის შესახებ ინფორმაცია;
- დასაქმებული ადამიანების რაოდენობა, მათ შორის დასაქმებულთა შორის ადგილობრივი მოსახლეობის წილი, ასევე პერსონალის პროფესიული და ტექნიკური სწავლების შესახებ ინფორმაცია;
- ინფორმაცია გზშ-ის ფარგლებში ჩატარებული საბაზისო/სამიეზო კვლევებისა და გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისთვის გამოყენებული მეთოდების შესახებ;

4.1 პროექტის ფარგლებში შესასრულებელი სამუშაოების შესახებ ინფორმაცია, კერძოდ:

- სამშენებლო სამუშაოების შესახებ ინფორმაცია, შესაბამისი ვადების მითითებით. ამასთან, მოცემული იყოს სამშენებლო სამუშაოების გეგმა-გრაფიკი;
- ინფორმაცია მშენებლობაში გამოსაყენებელი ტექნიკის შესახებ;
- ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის სამუშაოებისა და სარეკულტივაციო სამუშაოების შესახებ ინფორმაცია („ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნათა დაცვით) ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოცულობისა და მისი განთავსების პირობებისა და ადგილმდებარეობების (GPS კოორდინატები, Shp ფაილები) მითითებით;
- ინფორმაცია მშენებლობის პროცესში წარმოსაქმნელი ფუჭი ქანების რაოდენობისა და მართვის შესახებ, ფუჭი ქანების განთავსების ადგილების/სანაყაროების (GPS კოორდინატები, Shp ფაილებთან ერთად) მითითებით;

4.2 საპროექტო ტერიტორიაზე ჩატარებული გეოლოგიური და ჰიდროგეოლოგიური კვლევის ანგარიში, რომელიც უნდა მოიცავდეს:

გარემოს ფონური მდგომარეობის აღწერა:

- რელიეფი (გეომორფოლოგია);
- გეოლოგიური აგებულება;
- სეისმური პირობები;
- ჰიდროგეოლოგიური პირობები;
- საინჟინრო-გეოლოგიური პირობები;

გეოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება:

- ზემოქმედება გრუნტის წყლებზე;
- საშიში გეოლოგიური პროცესების შესაძლო გააქტიურების განსაზღვრა მშენებლობა-ექსპლუატაციის პერიოდში, პრევენციული ღონისძიებების მითითებით.

4.3 ბიოლოგიური გარემოს შეფასების ნაწილში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- დეტალურ ბიოლოგიურ კვლევაზე დაყრდნობით მომზადებული ინფორმაცია პროექტის გავლენის ზონაში არსებულ მცენარეებზე, ცხოველებზე, მათ შორის იქთიოფაუნაზე (განსაკუთრებული ყურადღება უნდა გამახვილდეს საერთაშორისო ხელშეკრულებებით და საქართველოს "წითელი ნუსხით" დაცულ სახეობებზე და ჰაბიტატებზე), მათზე შესაძლო ზემოქმედებაზე, ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებასა და საჭიროების შემთხვევაში, საკომპენსაციო ღონისძიებებზე. კვლევის შედეგები წარმოდგენილი უნდა იყოს ფოტომასალასთან ერთად;
- ზემოაღნიშნულ კვლევის შედეგებზე დაყრდნობით, უნდა შემუშავდეს ბიომრავალფეროვნებაზე ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებები და მონიტორინგის გეგმა, სადაც სხვა საკითხებთან ერთად, აისახება

ბიომრავალფეროვნების ცალკეულ კომპონენტებზე და შემარბილებელი ღონისძიებების ეფექტურობაზე დაკვირვების საკითხები, საჭიროების შემთხვევაში დამატებითი პრევენციული, მათ შორის საკომპენსაციო ღონისძიებების დაგეგმვა-განხორციელების მიზნით. მონიტორინგის გეგმა, ასევე უნდა მოიცავდეს დაკვირვების პერიოდულობას/სიხშირეს, ხანგრძლივობას და სააგენტოსთან ანგარიშგების საკითხებს;

- სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით: „პროექტის განხორციელებისას ასევე შესაძლებელია საჭირო გახდეს ხე-მცენარეების მოჭრის სამუშაოების განხორციელება“, აღნიშნულიდან გამომდინარე, გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ჭრას დაქვემდებარებული მცენარეების სახეობრივი შემადგენლობისა და მახასიათებლების შესახებ ინფორმაცია (მერქნიანი მცენარეების აღრიცხვის უწყისი);
- წარმოდგენილი უნდა იქნეს ინფორმაცია დაგეგმილი საქმიანობის, მათ შორის დამხმარე ინფრასტრუქტურის მოწყობისას ბიომრავალფეროვნების კომპონენტებზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შესახებ, ასევე ბიომრავალფეროვნებაზე მოსალოდნელი კუმულაციური ზემოქმედების ამსახველი დეტალური ინფორმაცია, სათანადო პრევენციული ქმედებების აღწერით.

5. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედებების შეჯამება, მათ შორის:

- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე, როგორც მშენებლობის, ისე ექსპლუატაციის ეტაპზე, მათ შორის: მოცემული უნდა იყოს მოსალოდნელი ემისიები, გაფრქვევის წყაროები, გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში და სხვა. ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედების პრევენციული და შემარბილებელი ღონისძიებები; სუნის გავრცელებასთან დაკავშირებული ზემოქმედების შეფასება და შემარბილებელი ღონისძიებები; ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის გეგმა და ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის (ზდგ) ნორმების პროექტი;
- ზედაპირული წყლის ობიექტებზე ზემოქმედების შეფასება შესაბამისი შემარბილებელი/პრევენციული ღონისძიებების მითითებით, ასევე წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია დამხმარე ინფრასტრუქტურის (სამშენებლო ბანაკი/სანაყარო) განთავსების ადგილების „წყალდაცვითი ზოლის შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის №440 დადგენილებასთან თავსებადობის შესახებ;
- ხმაურის გავრცელებასთან დაკავშირებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება ობიექტის მოწყობა-ექსპლუატაციის ეტაპებზე, შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;

- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპებზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება ზედაპირული წყლის ობიექტზე და მოსალოდნელი ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებები. ამასთან, მდ. ყვირილას ხარისხობრივი მაჩვენებლების მონიტორინგის წარმოების შესახებ ინფორმაცია;
- გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს ზედაპირული წყლის ობიექტებში ჩამდინარე წყლებთან ერთად ჩაშვებულ დამაბინძურებელ ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები ჩაშვების (ზდჩ) ნორმების პროექტი;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპებზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება ნიადაგის ნაყოფიერ ფენაზე და გრუნტის ხარისხზე, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- კუმულაციური ზემოქმედების შეფასება, გარემოს სხვადასხვა კომპონენტებზე (მათ შორის წყლის გარემოზე), მიმდებარედ არსებული და საპროექტო ობიექტების გათვალისწინებით, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- ლანდშაფტის ვიზუალური ცვლილებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება და შემარბილებელი ღონისძიებები;
- შესაძლო ზემოქმედების შეფასება ისტორიულ-კულტურული მემკვიდრეობის და არქეოლოგიურ ძეგლებზე;
- მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, მიწის საკუთრებასა და გამოყენებაზე, ბუნებრივი რესურსების შეზღუდვაზე. ამასთან, განისაზღვროს ადამიანის ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- სატრანსპორტო გადაზიდვებით/სამშენებლო ტრანსპორტის გადაადგილებით გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების (მარშრუტებისა და სატრანსპორტო ოპერაციების რაოდენობის მითითებით) შეფასება, ასევე სატრანსპორტო ნაკადებზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება, შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით. ზემოაღნიშნული ფაქტორებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასებისას, გათვალისწინებული უნდა იქნეს საკვლევ არეალში არსებული და დაგეგმილი საქმიანობები;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპებზე განსახორციელებელი **შემარბილებელი ღონისძიებების შემაჯამებელი გეგმა**;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპებზე განსახორციელებელი **გარემოსდაცვითი მონიტორინგის შემაჯამებელი გეგმა** (საკონტროლო წერტილების, მონიტორინგის სიხშირის, მეთოდის და ა.შ. მითითებით);
- გარემოზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედების აღწერა, რომელიც განპირობებულია ავარიისა და კატასტროფის რისკის მიმართ საქმიანობის მოწყვლადობით. ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმა. მათ შორის, გამწმენდი ნაგებობის ავარიული გაჩერების შემთხვევაში მდინარის დაბინძურების პრევენციის მიზნით განსაზღვრული ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია;
- გარემოზე შეუქცევი ზემოქმედების შეფასება და მისი აუცილებლობის დასაბუთება;

- გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისას გამოყენებული ნებისმიერი ლიტერატურის შესახებ ინფორმაცია წარმოდგენილი უნდა იქნეს შესაბამის ქვეთავში (მაგ. ბიბლიოგრაფია, გამოყენებული ლიტერატურა), სადაც მითითებული იქნება ინფორმაციის გავრცელების წყარო, ელ. ბმული ან/და წიგნის/ნაშრომის/სტატიის ავტორის, გამოცემის წელის, წიგნის/სტატიის დასახელებისა და გამოყენებული გვერდების შესახებ ინფორმაცია.
- გზშ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი რეკომენდაციები.

6. საკითხები/შენიშვნები, რომლებიც გათვალისწინებული უნდა იქნეს გზშ-ის ანგარიშში:

- სკოპინგის ანგარიში სტრუქტურულად გაუმართავია, ასევე მოიცავს ტერმინოლოგიურ უზუსტობებს, ტექნიკურ ხარვეზებს, ურთიერთგამომრიცხავი შინაარსის წინადადებებს, არარელევანტურ და უსარგებლო ინფორმაციებს. აღნიშნული საკითხი გათვალისწინებული უნდა იქნეს გზშ-ის ანგარიშის შედგენისას;
- სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, გამწმენდი ნაგებობისთვის განხილული ადგილმდებარეობის ალტერნატივებიდან, შერჩეულ იქნა მე-3 ალტერნატივა, რომელიც მოიცავს ორ მიწის ნაკვეთს (ს/კ: 38.11.37.004 და 38.11.37.005) ჯამური ფართობით 6,405 მ², თუმცა სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილი გენ. გეგმისა და shp ფაილების მიხედვით, საპროექტო ტერიტორია მდებარეობს 2,177 მ² ფართობის მქონე მიწის ნაკვეთზე, რომლის საკადასტრო კოდია 38.11.37.004. აღნიშნული ინფორმაცია ურთიერთშეუსაბამოა და გზშ-ს ეტაპზე საჭიროებს დაზუსტებას;
- მიუხედავად იმისა, რომ მდ. ყვირილა ძლიერ ანთროპოგენურია (წყალში მომატებული მანგანუმის კონცენტრაციის გამო) და შესაძლებელია საკვლევ არეალში მოხვედრილ მცირე შენაკადებში გავრცელებული იყოს ნაკადულის კალმახი, აღნიშნულის გათვალისწინებით, საქმიანობის განხორციელების დროს განსაკუთრებული ყურადღება უნდა გამახვილდეს ისეთ გარემოებებზე, როგორიცაა: წყლის ამღვრევა, ვიბრაცია და ხმაური, რაც უარყოფითად აისახება მდინარის იქთიოფაუნის ცხოველმყოფელობაზე, ასევე გასათვალისწინებელია, რომ სამშენებლო სამუშაოების წარმოება არ დაემთხვეს ოქტომბერ-ნოემბრის თვეებს (ნაკადულის კალმახის ქვირითობის პერიოდს). ამასთან, მნიშვნელოვანია ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი ნეგატიური ზეგავლენა, რაც ძირითადად დაკავშირებული იქნება ნარჩენების (მათ შორის ლამის) მართვასთან. აღნიშნული საკითხები გათვალისწინებული უნდა იქნეს გზშ-ის ანგარიშში;
- სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილი ჰიდროლოგიური გაანგარიშებები ეფუძნება 1967-86 წლების დაკვირვებების მონაცემებს (მდ. ყვირილა - ჰ/ს ქ. საჩხერე). აღნიშნული ჰიდროლოგიური სადგურის მონაცემები 1998 წლამდე, ხელმისაწვდომია გარემოს ეროვნული სააგენტოს მონაცემთა ბაზაში, რაც გათვალისწინებული უნდა იქნეს გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილ ჰიდროლოგიურ გაანგარიშებებში;

- სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, მისასვლელი გზების ფარგლებში დაგეგმილია 1982 მ² ფართობზე ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნა, თუმცა მისასვლელი გზების გაყვანის შესახებ ინფორმაცია წარმოდგენილი არ არის და საჭიროებს დაზუსტებას;
- წარმოდგენილი shp ფაილების გადამოწმებით დგინდება, რომ საკანალიზაციო კოლექტორის დერეფანი კვეთს შპს „ჯორჯიან მანგანუზის“ საკუთრებაში არსებულ ტერიტორიას და სს „საქართველოს რკინიგზის“ სარკინიგზო ხაზს. აღნიშნულიდან გამომდინარე, გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იქნეს შპს „ჯორჯიან მანგანუზთან“ და სს „საქართველოს რკინიგზასთან“ შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია;
- სსიპ მინერალური რესურსების ეროვნული სააგენტოს ინფორმაციით, საპროექტო ტერიტორია კვეთს მანგანუმის საბადოს, რომელზეც სასარგებლო წიაღისეულის (მანგანუმი) მოპოვების მიზნით, 2006 წელს ორმოცი წლის ვადით შპს „ჯორჯიან მანგანუზზე“ გაცემულია #100330 ლიცენზია. ასევე საპროექტო არეალი მოიცავს მიწისქვეშა მტკნარი წყლის მოპოვების #10001716 (შპს „ალფა“) ლიცენზიის სანიტარიული დაცვის პირველი მკაცრი რეჟიმის ზონას, რომელიც უნდა გადიოდეს გამოსავლიდან არანაკლებ 15 მეტრში. „წიაღის შესახებ“ კანონის მე-8 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, აკრძალულია წიაღის ფონდის მიწების საკუთრების უფლებით, იჯარით ან სხვა ფორმით გაცემა სსიპ მინერალური რესურსების ეროვნულ სააგენტოსთან შეთანხმების გარეშე, ხოლო ლიცენზირებული ობიექტის შემთხვევაში - აგრეთვე ლიცენზიის მფლობელთან შეთანხმების გარეშე. აღნიშნულთან დაკავშირებით წარმოდგენილი უნდა იქნეს სსიპ მინერალური რესურსების ეროვნულ სააგენტოსთან და ლიცენზიის მფლობელებთან შეთანხმების დამადასტურებელი ინფორმაცია;
- სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს ინფორმაციით, საკანალიზაციო ქსელის მოსაწყობი მთლიანი 68 753 გრძივი მეტრის ხაზოვანი ნაგებობიდან 961 გრძივი მეტრი მდებარეობს სახელმწიფო ტყეში. კერძოდ, ჭიათურის სატყეო უბნის გეზრულის სატყეოში. ასევე, საკანალიზაციო 3 007 ჰიდან, 34 ჰა ხვდება სახელმწიფო ტყეში. სახელმწიფო ტყის ტერიტორიაზე „ტყით სარგებლობის წესის შესახებ“ დებულების დამტკიცების თაობაზე საქართველოს მთავრობის 2021 წლის 18 მაისის N221 დადგენილებით განსაზღვრული საქმიანობა ან მისი განკარგვა საჭიროებს შეთანხმებას სახელმწიფო ტყის მართვის უფლების მქონე ორგანოსთან. **აღნიშნულის გათვალისწინებით, გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული დოკუმენტაცია;**
- სკოპინგის ანგარიშში აღნიშნულია, რომ პიროლოზის პროცესის შედეგად მიღებული პროდუქტი აკმაყოფილებს ნაგავსაყრელის მოთხოვნებს და მისი გამოყენება შესაძლებელია სასოფლო-სამეურნეო სასუქებისთვისაც. აღნიშნული საკითხი დაზუსტებული/დასაბუთებული უნდა იქნეს გზშ-ის ანგარიშში. ამასთან, მიზანშეწონილი არ არის ლამის შემდგომი განთავსება მოხდეს ნაგავსაყრელზე, შესაბამისად, გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ლამის მართვის

ალტერნატიული მეთოდები, რომელიც მოცემულ იქნას ევროკავშირსა და სხვა განვითარებულ ქვეყნებში არსებული მიდგომიდან და პრაქტიკიდან გამომდინარე;

- სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ლამის დამუშავების ალტერნატიული მეთოდებიდან შეირჩა მე-3 ვარიანტი, რომელიც გულისხმობს ლამის თერმულ დამუშავებას. მიუხედავად ამისა, დოკუმენტის 8.3.1.4.5 თავში განხილულია ჭარბი ლამის მართვის ფიზიკურ-ქიმიური სტაბილიზაციისა და კომპოსტირების მეთოდი. აღნიშნული საკითხი გაუგებარია და გზშ-ს ეტაპზე საჭიროებს დაზუსტებას;
- გზშ-ს ეტაპზე დაზუსტებას საჭიროებს გამწმენდი ნაგებობის ოპერირების ფაზაში მოსალოდნელი ნარჩენების (ცხრილი 58) შემდგომი მართვის საკითხები;
- გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს „ცხოველთა გადამდები დაავადებების საწინააღმდეგო პროფილაქტიკურ-საკარანტინო ღონისძიებათა განხორციელების წესების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 14 ივლისის №348 დადგენილებით განსაზღვრული მოთხოვნების დაცვის შესახებ ინფორმაცია;
- გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით წარმოდგენილ გზშ-ის ანგარიშში გათვალისწინებული უნდა იქნეს სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული თითოეული მოთხოვნა.

გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული საკითხების გათვალისწინების შესახებ, ერთიანი ცხრილის სახით (გვერდებისა და ქვეთავების მითითებით).

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიის“ მიერ, წარმოდგენილ პროექტზე, რომელიც ეხება ქ. ჭიათურაში, საკანალიზაციო სისტემისა და ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობასა და ექსპლუატაციას, **სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით. გზშ-ის ანგარიში შედგენილი უნდა იყოს მოქმედი კანონმდებლობისა და სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული საკითხების დაცვით.